

Veřejná správa jako organizace a organizace veřejné správy; organizační principy, moc a modely

MP313K Úvod do studia veřejné správy

3. přednáška 19. 10. 2017
doc. JUDr. Petr Havlan, CSc.

Osnova přednášky a její cíl:

- **Veřejná správa jako organizace a organizace veřejné správy; organizační principy, moc a modely** (organizační moc, subjekty a vykonavatelé veřejné správy, principy a modely organizace veřejné správy, ústavní a zákonná východiska organizace veřejné správy; komparativní pohled na problematiku organizace veřejné správy).
- **Správní orgán jako vykonavatel veřejné správy** (pojem, význam a složení)
- **Cíl:** cílem této přednášky je, aby studenti byli s to vnímat veřejnou správu jako organizaci a aby měli přehled a znalosti o možných organizačních principech či modelech, včetně jejich uplatnění v okolních evropských státech.

Co už o veřejné správě víme

- **Veřejná správa je duálním pojmem**
  1. **Materiální/funkcionální/dynamické pojetí** – (správní) činnost „CO ?“, resp. JAK – jako tzv. **dobrá správa**, spočívá ve **správě veřejných záležitostí**, navenek se projevuje/uskutečňuje v **určitých formách**, které jsou **stanoveny zákonem** (v souladu s podzákonným projevem)
  2. **Formální/organizační/statické pojetí** – **organizace** „KDO ?“, zaměřuje se na vykonavatele veřejné správy

Organizace veřejné správy

- **Formální/statické/organizační pojetí veřejné správy:**
„KDO“ – vypovídá o **subjektech a vykonavatelích** veřejné správy
- Soustava subjektů a vykonavatelů, kteří **uskutečňují veřejnou správu jako činnost a realizují** jí v některé ze stanovených forem či daným způsobem (kupř. kontrola, dozor, inspekce, ...)

Veřejná správa jako organizace a organizace veřejné správy

- Které **orgány (vykonavatelé)** uskutečňují veřejnou správu jako činnost
- Orgán musí mít **veřejnoprávní povahu**
  - **Originární:** stát a veřejnoprávní korporace
  - **Odvozenou** od veřejné moci (na základě zákona): FO/PO, na základě **delegace (akreditace, autorizace, ...)**, stávají se „agentem“ veřejné správy a jejím **vykonavatelem**

Pojem organizace

- **Pojem organizace (polysem): soustava subjektů a vykonavatelů veřejné správy**
  1. Univerzální/systém
  2. **Institucionální – instituce/orgán/úřad**
  3. **Struktura**
  4. Funkční (organizování)

- **Druhy organizace: formální a neformální**

Organizační moc

- oprávnění organizovat, přijímat organizační akty
- Primárně náleží moci zákonodárné
- Jádrem je **čl. 79 odst. 1** Ústavy
- Externí x interní

Organizační principy

- Územní x věcný
- Centralizace x decentralizace
- Koncentrace x dekoncentrace
- Kolegiální x monokratický
- Volební x jmenovací
- Úřední x občanský

- Míra jejich uplatnění předurčuje výslednou **podobu organizace** veřejné správy
- Dochází k jejich vzájemné kombinaci

Organizační modely

- **Hierarchický**
  - Liniová organizace
  - Štábně liniová organizace
  - Matrixová/síťová organizace
- **Participační**
- **Konzultativní**

Ústavní a zákonná východiska organizace veřejné správy

- Čl. 1 odst. 1 Ústavy
  - Čl. 8 Ústavy
  - Čl. 67 Ústavy
  - Čl. 79 odst. 1 Ústavy
  - Čl. 99 až 105 Ústavy
-
- Zákon č. 2/1969 Sb.
  - Zákon č. 36/1960 Sb.
  - Ústavní zákon č. 347/1997 Sb.
-
- Evropská charta místní samosprávy (č. 181/1999 Sb.)

Subjekty a vykonavatelé veřejné správy

- **Subjekt/nositel** – má práva a povinnosti, náleží mu, nese odpovědnost
  - STÁT
  - VEŘEJNOPRÁVNÍ KORPORACE – obce a kraje
  - FO/PO – veřejné ústavy a podniky, „v. v. i.“, ...
- **Vykonavatelé** – orgán/úřad, který BEZPROSTŘEDNĚ vykonává JMÉNEM, V ZÁJMU A NA ÚČET SUBJEKTU VEŘEJNOU SPRÁVU
  - **Pravomoc** – souvislosti se správní činností, „jak se to dělá“, *souhrn právních prostředků k realizaci působnosti*
  - **Působnost** (dělení na druhy veřejné správy), „co se dělá“, *předmět, obsah a rozsah činnosti*
- Veřejnou správu vykonávají **vykonavatelé** veřejné správy
- Veřejnou správu mohou vykonávat **subjekty i mimo organizaci veřejné správy na základě zákonné delegace**

Správní orgán jako vykonavatel veřejné správy

- Orgán veřejné moci
- Orgán moci výkonné
- Orgán veřejné správy
- **Správní orgán**
- Správní úřad
- Orgán státní správy
- Orgán samosprávy

Správní orgán jako vykonavatel veřejné správy

- **Legislativní zkratka (§ 1 odst. 1 správního řádu č. 500/2004 Sb., § 4 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního č. 150/2002 Sb., ...)**
  - **Teoretický pojem x orgán veřejné správy**
1. Funkční pojetí
  2. Institucionální pojetí
  3. Pomocné pojetí

Prameny ke studiu (opakování):

- Průcha, P. Správní právo. Obecná část. 7. vydání, 2007, s. 123 – 128, 157 – 165
- Hendrych, D. Správní věda, 3. vydání, C.H.Beck, 2009, s. 117 – 141
- Sládeček, V. Obecné správní právo, 3. vydání, WoltersKluwer, 2012, s. 250 - 269
- Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. C. H. Beck, 2012, s. 93 – 118
- Kolektiv autorů, Evropská veřejná správa, UJAK, 2015, s. 235 - 281